

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
КИЇВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ
«АКАДЕМІЯ МИСТЕЦТВ ІМЕНІ ПАВЛА ЧУБИНСЬКОГО»**

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з навчальної роботи

Сергєєнко О.М.

01 вересня 2025 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ
ІСТОРІЯ МИСТЕЦТВ**

Рівень вищої освіти

Перший (бакалаврський)

Галузь знань

В «Культура, мистецтво та гуманітарні науки»

Спеціальність

В5 «Музичне мистецтво»

Освітньо-професійна програма

«Музичне мистецтво естради»

«Звукорежисура»

«Спів (академічний, народний)»

«Інструментальне виконавство за видами»

Статус дисципліни

За вибором здобувача вищої освіти

Робоча програма освітнього компоненту **«ІСТОРІЯ МИСТЕЦТВ»** для здобувачів вищої освіти галузі знань **В «Культура, мистецтво та гуманітарні науки»**, спеціальності **В5 «Музичне мистецтво»**, освітньо-професійної програми «Бакалавр музичного мистецтва»

Розробник:

Маслова–Лисичкіна Ірина Анатоліївна – викладач вищої кваліфікаційної категорії.

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри «Мистецтво співу»

Протокол №1 від 27 серпня 2025 р.

Завідувач кафедри _____ **Кочерга А.І.**

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри «Музичне мистецтво естради»

Протокол № 1 від 30 серпня 2025 р.

Завідувачка кафедрою _____ **Ж.Л. Карпенко-Боднарук**

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри «Інструментальне виконавство» (за видами)

Протокол № 1 від 01 вересня 2025 р.

Завідувач кафедри _____ **Ясько О.А.**

1. Опис освітнього компоненту для ступеня освіти «Бакалавр»

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 8	Рік підготовки: 3,4-й	
Загальна кількість годин – 240;		
Кількість модулів – 4	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 год.	5,6,7,8	5,6,7,8
	Лекції:	
	32	8
	Семінарські:	
	8	8
Вид підсумкового контролю: диференційований залік	Лабораторно-практичні:	
	80	20
Форма підсумкового контролю: тестування	Самостійна робота:	
	120	204

2. Мета та завдання освітнього компоненту

Мета освітнього компоненту: освоєння художньо-естетичних досягнень світового мистецтва, формування у здобувачів вищої освіти уявлення про шляхи та історію розвитку і становлення видів мистецтв за весь період існування людства.

Предметом освітнього компоненту «Історія мистецтв» є вивчення найбільш визначних пам'яток світового та вітчизняного мистецтва та процес розвитку мистецтв з часів їх появи до наших днів.

Завдання:

- навчити здобувачів визначати час і місце створення предмета мистецтва, архітектурних споруд і предметів побуту;
- навчити використовувати ці знання у практичній діяльності;
- на основі вивчення історичних і національних стилів у мистецтві та архітектури сформувати естетичний смак у здобувачів,
- розширити світогляд і підвищити культурний рівень, який дає змогу асоціативно мислити під час роботи над художнім твором і систематизувати знання з предмета.

Після опанування освітнього компоненту «Історія мистецтв» здобувачі вищої освіти повинні:

знати:

- предмет, мету вивчення, завдання і значення курсу;
- загальні поняття про види, жанри, художні стилі;
- історію створення мистецьких шедеврів та загальні особливості творчого

методу митців;

вміти:

- володіти загальними знаннями про усі види мистецтв;
- здійснювати аналіз художніх творів;
- користуватись спеціальною літературою;
- брати участь у семінарських заняттях;
- мати свої особисті враження з приводу того чи іншого твору.

3. Передумови для вивчення освітнього компоненту

Передумовами вивчення освітнього компоненту «Історія мистецтв» є опанування таких освітніх компонентів (ОК) освітньої програми (ОП):

Філософські студії

Історія світової музики

Клас ансамблю

Історія світової естради

Історія української естради

Спеціальний клас (ОП Музичне мистецтво естради),

Музично-творча діяльність (ОП Звукорежисура)

4. Очікувані результати навчання

Відповідно до освітніх програм вивчення освітнього компоненту «Історія мистецтв» забезпечує досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Аналізувати музичні твори з відокремленням їх належності до певної доби, стилю, жанру, особливостей драматургії, форми та художнього змісту.	ПРН 4.
Демонструвати спроможність до самостійного дослідження наукової проблеми в галузі музичного мистецтва та написання роботи відповідно до вимог, готовність дискутувати і аргументувати власну позицію.	ПРН 6.
Володіти методами опрацювання музикознавчої літератури, узагальнення та аналізу музичного матеріалу, принципами формування наукової теми та розуміння подальших перспектив розвитку даної проблематики в різних дослідницьких жанрах.	ПРН 7.
Застосовувати теоретичні знання та навички в редакторській, лекторській практичній діяльності.	ПРН 11.
Демонструвати музично-теоретичні, культурно-історичні знання з музичного мистецтва.	ПРН 15.
Демонструвати аргументовані знання з особливостей музичних стилів різних епох.	ПРН 17.

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування освітнього компоненту «Історія мистецтв».

Аналізувати музичні твори з відокремленням їх належності до певної доби, стилю, жанру, особливостей драматургії, форми та художнього змісту.	ПРН 4.
Демонструвати спроможність до самостійного дослідження наукової проблеми в галузі музичного мистецтва та написання роботи відповідно до вимог, готовність дискутувати і аргументувати власну позицію.	ПРН 6.
Володіти методами опрацювання музикознавчої літератури, узагальнення та аналізу музичного матеріалу, принципами формування наукової теми та розуміння подальших перспектив розвитку даної проблематики в різних дослідницьких жанрах.	ПРН 7.
Застосовувати теоретичні знання та навички в редакторській, лекторській практичній діяльності.	ПРН 11.
Демонструвати музично-теоретичні, культурно-історичні знання з музичного мистецтва.	ПРН 15.
Демонструвати аргументовані знання з особливостей музичних стилів різних епох.	ПРН 17.

Відповідно до освітньої програми, вивчення освітнього компоненту «Історія мистецтв» сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей

загальні компетенції (ЗК), спеціальні компетентності (СК):

Загальні та спеціальні компетентності, що формують результати навчання у процесі вивчення освітнього компоненту

Шифр	Компетентності	Дескриптори НРК				Результати навчання
		Знання Зн1 Концептуальні знання набуті у процесі навчання та професійної діяльності, включаючи певні знання сучасних досягнень Зн2 Критичне осмислення основних теорій, принципів, методів і понять у навчанні та професійній діяльності	Уміння Ум1Розв’язання складних непередбачуваних завдань і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та / або навчання, що передбачає збирання та інтерпретацію інформації (даних), вибір методів інструментальних засобів, застосування інноваційних підходів	Комунікація К1 Донесення до фахівців і нефахівців інформації, ідей, проблем, рішень та власного досвіду в галузі професійної діяльності К2 Здатність ефективно формувати комунікаційну стратегію	Автономія та відповідальність АВ1Управління комплексними діями або проектами, відповідальність за прийняття рішень унепередбачуваних умовах АВ2 Відповідальність за професійний розвиток окремих осіб та/або груп осіб АВ3 Здатність до подальшого навчання з високим рівнем автономності	
	Інтегральна компетентність	Здатність розв’язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі музичної професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування системи інтегрованих художньо-естетичних знань з теорії, історії музики, звукорежисури, музичного оформлення та характеризуються комплексністю та невизначеністю умов				ПРН 4. ПРН 6. ПРН 7. ПРН 11. ПРН 15. ПРН 17.
ЗК – Загальні компетентності						
ЗК 1.	Здатність до спілкування державною мовою як усно, так і письмово.	Зн1	Ум1	К1	АВ3	ПРН 4. ПРН 6. ПРН 7. ПРН 11. ПРН 15. ПРН 17.
ЗК 2.	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 4. ПРН 6. ПРН 7. ПРН 11. ПРН 15. ПРН 17.
ЗК 3.	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 4. ПРН 6. ПРН 7. ПРН 11. ПРН 15. ПРН 17.
ЗК 5.	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 4. ПРН 6. ПРН 7. ПРН 11. ПРН 15. ПРН 17.
ЗК 7.	Здатність бути критичним і самокритичним.	Зн1, Зн2		К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 6. ПРН 7. ПРН 11. ПРН 15.

						ПРН 17.
ЗК 8.	Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 4. ПРН 6. ПРН 7. ПРН 11. ПРН 15. ПРН 17.
ЗК 10.	Здатність спілкуватися іноземною мовою.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ3	ПРН 4. ПРН 6. ПРН 7. ПРН 11. ПРН 15. ПРН 17.
ЗК 14.	Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ3	ПРН 4. ПРН 7. ПРН 11. ПРН 15. ПРН 17.
ЗК 17.	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 4. ПРН 6. ПРН 7. ПРН 11. ПРН 15. ПРН 17.
Спеціальні компетентності (СК)						
СК 3.	Здатність усвідомлювати художньо-естетичну природу музичного мистецтва.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 4. ПРН 6. ПРН 11. ПРН 15.
СК 4.	Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між теорією та практикою музичного мистецтва.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 4. ПРН 6. ПРН 7. ПРН 11. ПРН 15. ПРН 17.
СК 5.	Здатність використовувати знання про основні закономірності й сучасні досягнення у теорії, історії та методології музичного мистецтва.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 4. ПРН 6. ПРН 7. ПРН 11. ПРН 15. ПРН 17.
СК 6.	Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 4. ПРН 6. ПРН 7. ПРН 11. ПРН 15. ПРН 17.

СК 10.	Здатність застосовувати базові знання провідних музично-теоретичних систем та концепцій.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 4. ПРН 6. ПРН 11. ПРН 15.
СК 12.	Здатність збирати, аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її в процесі практичної діяльності.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 4. ПРН 6. ПРН 7. ПРН 11. ПРН 15.
СК 13.	Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 4. ПРН 6. ПРН 7. ПРН 11. ПРН 15. ПРН 17.
СК 15.	Здатність здійснювати редакторську / менеджерську/ лекторську/ аранжувальну / звукорежисерську діяльність в сфері музичного мистецтва.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 4. ПРН 6. ПРН 11. ПРН 15.

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ.

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання освітнього компоненту є: 3

Поточний контроль - це оцінювання засвоєння здобувачем освіти навчального матеріалу під час проведення індивідуальних занять.

Підсумковий (семестровий) контроль – це період підведення підсумків навчальної роботи здобувачів освіти протягом семестру.

Кожний блок змістових модулів має бути обов'язково оцінений. Здобувач освіти повинен позитивно скласти модульний (проміжний) контроль.

Контроль самостійної роботи – дозволяє виявити вміння здобувачів освіти орієнтуватися в інформаційних потоках, працювати з науковими джерелами, підбирати та узагальнювати матеріали, необхідні для вирішення визначеного кола завдань.

Поточний контроль.

Основна мета поточного контролю – забезпечення зворотного зв'язку між викладачами та здобувачами освіти, управління навчальною мотивацією здобувачів освіти. Поточний контроль здійснюється у процесі вивчення освітнього компоненту з метою виявлення ступеня розуміння здобувачем освіти засвоєного навчального матеріалу та вміння застосовувати його у практичній роботі. Інформація, одержана при поточному контролі, використовується викладачем – для коригування методів і засобів навчання. Інформація, одержана при поточному контролі, використовується здобувачем – для планування самостійної роботи. Поточний контроль проводиться з метою діагностики рівня засвоєння матеріалу під час аудиторних занять.

Семінарський контроль знань.

Семінарські заняття виконують такі основні функції:

формулюють дидактичні цілі заняття: навчальну, виховну і розвивальну):

- навчальну (поглиблення, конкретизацію, систематизацію знань, засвоєних під час лекційних занять та у процесі самостійної підготовки до семінару);
- розвивальну (розвиток логічного мислення здобувачів освіти, набуття ними умінь працювати з різними літературними джерелами, формування умінь і навичок аналізу фактів, явищ, проблем тощо);
- виховну (патріотичне виховання, виховання економічної, екологічної культури і мислення, прищеплення інтересу до вивчення освітнього компоненту та до фаху, тощо);
- діагностично-корекційну (контроль за якістю засвоєння здобувачами освіти навчального матеріалу, виявлення прогалин його засвоєнні та їх подолання) та ін.

Модульний контроль – є складовою поточного контролю і здійснюється у формі виконання здобувачем освіти модульного контрольного завдання. Проведення модульного контролю знань є обов'язковим контролем якості засвоєння здобувачем освіти теоретичного матеріалу модуля – проводиться з

метою систематизації знань. Кожний такий модуль включає бали за поточну роботу на аудиторних заняттях та виконання самостійної роботи.

Модульний контроль має на меті оцінити рівень цілісного бачення здобувачем освіти проблематики завершеної частини освітнього компоненту, сконцентрованої в навчальному модулі та вміння орієнтуватися в теоретичних і практичних питаннях, які визначають зміст даної частини курсу.

Контроль самостійної роботи – дозволяє виявити вміння здобувачів освіти орієнтуватися в інформаційних потоках, працювати з науковими джерелами, підбирати та узагальнювати матеріали, необхідні для вирішення визначеного кола завдань.

Засоби діагностики та критерії оцінювання результатів навчання. Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з освітнього компоненту є:

- експрес-опитування;
- презентації виконаних результатів та досліджень;
- есе;
- семінарські заняття;
- стандартизовані тести

Форми контролю результатів навчання

Поточний контроль здійснюється протягом семестру під час проведення аудиторних занять і оцінюється сумою набраних балів. При виставленні балів за поточний контроль оцінці підлягають:

- рівень теоретичних знань;
- рівень знань на семінарських заняттях;
- опрацювання навчального матеріалу з освітнього компоненту, передбачений для самостійного засвоєння;
- індивідуальні завдання

Оцінювання поточної діяльності проводиться на кожному занятті при засвоєнні кожної теми змістовного модуля. За поточну навчальну діяльність здобувачам вищої освіти виставляються бали за всі види діяльності, які в кінці вивчення змістового модуля підсумовуються.

Контроль засвоєння змістового модуля проводиться на останніх практичних заняттях вивчення тем.

До контролю модуля допускаються лише ті здобувачі вищої освіти, які виконали всі види робіт, передбачених навчальною програмою (відпрацьовані пропущені заняття тощо).

Семінарське заняття форма навчального заняття, при якій викладач організовує дискусію за попередньо визначеними темами, до котрих здобувачі освіти готуються вдома. Семінари мають поглибити, розширити і закріпити

знання здобувачів освіти, збагатити їх кругозір, навчити їх мистецтва ведення дискусії та глибокого наукового аналізу явищ, що вивчаються. Викладач на семінарському занятті здійснює контроль за самостійною роботою здобувачів освіти, дає можливість їм не лише висловити свої знання в усній формі, але й апробувати їх. Семінарські заняття проводяться в аудиторіях або в навчальних кабінетах з однією академічною групою. Перелік тем семінарських занять визначається робочою програмою освітнього компоненту.

Форми підсумкового контролю знань здобувачів освіти:

Диференційований залік – 3, 4 семестри

Перелік завдань модульного контролю, критерії їх оцінювання, порядок і час проведення (перескладання/відпрацювання) даного виду контролю визначаються кафедрою, включаються до робочої програми освітнього компоненту й доводяться до відома здобувачів освіти на початку семестру. Графік проведення модульного контролю протягом перших двох тижнів семестру за підписом завідувача кафедрою

Здобувач вищої освіти який за результатами модульного контролю отримав незадовільну оцінку зобов'язаний перескласти відповідний модуль до початку наступного модульного контролю.

Результати модульного контролю знань фіксується в індивідуальному плані здобувача вищої освіти.

Диференційований залік – здобувач вищої освіти вважається допущеним до семестрового диференційованого заліку, якщо він виконав усі види робіт, передбачені навчальним планом, та отримав позитивні бали за кожний змістовий модуль. Теоретичний контроль знань під час проведення диференційованого заліку може проводитись у вигляді відповідей на питання білетів та додаткових питань з тем відповідного модуля, а також усного вибіркового опитування з питань тем самостійної роботи.

5.3. Розподіл балів, які отримують здобувачі освіти

МОДУЛЬ 1											
Змістовий модуль 1 Т 1, 2	СР	Змістовий модуль 2 Т 3, 4	СР	Змістовий модуль 3 Т 5, 6, 7	СР	Змістовий модуль 4 Т 8, 9, 10, 11	СР	Змістовий модуль 5 Т 12, 13, 14	СЗ	МК	Всього
10	5	10	5	10	5	15	5	10	5	20	100

МОДУЛЬ 2										
Змістовий модуль 6 Т 1, 2, 3, 4, 5, 6	СР	Змістовий модуль 7 Т 7, 8	СР	Змістовий модуль 8 Т 9, 10, 11, 12	СР	Змістовий модуль 9 Т 13, 14	СР	СЗ	МК	Всього
15	5	10	5	15	5	15	5	5	20	100

Т1, Т2... теми аудиторних занять

СР – самостійна робота здобувачів вищої освіти

СЗ – семінарське заняття

МК – модульний контроль знань

Оцінювання видів робіт

Вид діяльності здобувача вищої освіти	МОДУЛЬ 1		МОДУЛЬ 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Усне опитування тем програми	14	40	14	40
Есе	1	5	1	5
Доповідь	1	5	1	5
Семінарське заняття - презентації результатів виконаних завдань та досліджень	1	5	1	5
Поточне тестування	1	5	1	5
Самостійна робота	4	20	4	20
Диференційований залік - тестування	1	20	1	20
	23	100	23	100

Вид діяльності здобувача вищої освіти	МОДУЛЬ 3		МОДУЛЬ 4	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Усне опитування тем програми	14	40	14	40
Есе	1	5	1	5
Доповідь	1	5	1	5
Семінарське заняття - презентації результатів виконаних завдань та досліджень	1	5	1	5
Поточне тестування	1	5	1	5
Самостійна робота	4	20	4	20
Диференційований залік - тестування	1	20	1	20
	23	100	23	100

Система бальних оцінок за темами вивчення змістового модулю оцінюється за шкалою **від 1 до 5 балів**. Кількість балів за роботу за практичним матеріалом, під час виконання самостійної та індивідуальної навчальної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- своєчасність виконання навчальних завдань;
- повний обсяг виконання завдання та демонстрація знань під час опитування;
- підготовка доповідей;
- робота на семінарських заняттях;
- виконання завдань самостійної роботи

Оцінювання завдання модуля

Оцінка в балах	Критерії оцінювання
5	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі тестові завдання.
4	Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість тестових завдань.
3	В цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину тестових завдань.
2	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив меншість тестових завдань.
1	Частково володіє навчальним матеріалом не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки. Правильно вирішив окремі тестові завдання.

Оцінювання роботи здобувача вищої освіти на семінарських заняттях

Оцінювання семінарських занять здійснюється під час поточного контролю. Робочою програмою передбачено *в кожному модулі проведення одне семінарське заняття*. За роботу на семінарському занятті здобувач отримує *від 1 до 5 балів*.

Вимоги до оцінювання семінарських занять:

- відповідність змісту виступу здобувача освіти до змісту питань, що обговорювалися на семінарі;
- активність здобувача освіти на семінарському занятті;
- уміння вести дискусію;
- толерантність при веденні дискусії;
- обґрунтованість власних суджень;
- посилення при дискусії (виступах) на першоджерела;
- вміння використовувати теоретичні знання для розв'язання вузлових проблем, практичних задач тощо;
- вміння використовувати матеріал попередніх курсів під час роботи на семінарському занятті;

- вміння використовувати наочні наявні засоби;
- вміння використовувати мультимедійні засоби навчання та інші комп'ютерні технології;
- вміння робити презентацію з вибраної теми з використанням комп'ютерних технологій;
- вміння представити результати самостійної творчої роботи

Оцінювання роботи здобувача освіти на семінарських заняттях

Бали за роботу на семінарі	Критерії оцінювання
5	Здобувач вищої освіти має системні, міцні знання в обсязі та в межах вимог матеріалу з теми семінарського заняття, усвідомлено використовує їх у стандартних та нестандартних ситуаціях. Уміє самостійно аналізувати, оцінювати, узагальнювати опанований матеріал, самостійно користуватися джерелами інформації, приймати рішення, правильно формулювати висновки
4	Здобувач правильно відтворює матеріал, сформульований у темі семінарського заняття, знає основоположні теорії і факти, вміє наводити окремі власні приклади на підтвердження певних думок. Намагається аналізувати, встановлювати найсуттєвіші зв'язки і залежність між явищами, фактами, робити висновки, загалом контролює власну діяльність. Відповідь його логічна, хоч і має неточності
3	Здобувач відтворює основний матеріал, висвітлений у темі семінарської роботи, здатний з помилками й неточностями дати визначення понять та термінів, що були розглянуті під час опанування матеріалу. Вміє застосовувати знання при виконанні завдань, задач сформульованих у завданні.
2	Здобувач вищої освіти відтворює частково матеріал теми семінарської роботи, набутого під час опанування матеріалів за певним розділом /темами; за допомогою викладача виконує елементарні завдання, що представлені у ході роботи, може повторити за зразком певну операцію, дію, розв'язати задачу.
1	Здобувач відтворює незначну частину матеріалу, має нечіткі уявлення про запропоновану тему, об'єкт.

Критерії оцінювання тестового завдання:

«відмінно» – здобувач вищої освіти вирішив 95-100 % із запропонованого набору тестових завдань;

«добре» – здобувач вищої освіти вирішив 80-94 % із запропонованого набору тестових завдань;

«задовільно» – здобувач вищої освіти вирішив 60-79 % із запропонованого набору тестових завдань;

«незадовільно» – здобувач вищої освіти вирішив менше, чим 60 % із запропонованого набору тестових завдань.

Система нарахування додаткових балів

Додатково можуть отримати протягом семестру до 10 балів:

- За активну участь у науковій діяльності: виступи на наукових конференціях, готують наукові доповіді, беруть участь в їх обговоренні). Дана робота підтверджується сертифікатом, довідкою, виданими тезами, тощо
- За організацію навчальної діяльності у неформальній освіті (участь у вебінарах, курсах професійної підготовки, тренінгах, що має підтверджуючий матеріал).
- За бажанням здобувач освіти може отримати від викладача додаткове індивідуальне завдання для покращення рейтингового балу за модуль. До індивідуального завдання викладач може запропонувати тему з питань: розширення теоретичних базових знань з освітнього компоненту, самостійного аналізу підходів до розв'язання професійних питань, пов'язаних із знаннями з історії, педагогіки, мистецтвознавства, аналізу виконавського та концертного репертуару, комплексного вирішення конкретного фахового завдання, тощо.

Для оцінювання індивідуального завдання для здобувача, викладач повідомляє та/або пропонує тему завдання, встановлює терміни для виконання, роз'яснює систему оцінювання виконання такого завдання.

Здобувач самостійно опрацьовує завдання за усіма етапами роботи та в установлені терміни повинен здати завдання.

Оцінювання індивідуального завдання

Оцінка в балах	Критерії оцінювання
10	Завдання виконано в установлені терміни. Здобувач вищої освіти здатний висловити власне ставлення до альтернативних міркувань з заданої проблеми, проявляє вміння самостійно та аргументовано викладати презентацію, аналізувати факти, робити висновки.
9	Завдання виконано в установлені терміни. Здобувач вищої освіти здатний висловити власне ставлення до альтернативних міркувань з заданої проблеми, проявляє вміння самостійно та аргументовано викладати презентацію, аналізує факти із незначними помилками, робити висновки.
8	Завдання виконано в установлені терміни. Здобувач вищої освіти здатний висловити власне ставлення до альтернативних міркувань з заданої проблеми, проявляє вміння самостійно та аргументовано викладати презентацію, аналізує факти із незначними помилками, у висновках є не точності.
7	Завдання виконано в установлені терміни. Здобувач вищої освіти висловлює власне ставлення до альтернативних міркувань з заданої проблеми із помилками, намагається самостійно та аргументовано викладати презентацію, але при цьому робить помилки, аналізує факти із незначними помилками, у висновках не притримується логічної послідовності
6	Завдання виконано із запізненням щодо установлених термінів. Здобувач вищої освіти намагається висловити власне ставлення до міркувань із заданої проблеми, допускає значні помилки, намагається аргументовано викласти матеріал, але при цьому робить грубі помилки, аналізує факти із суттєвими помилками, у висновках не притримується логічної послідовності.
5	Завдання виконано із запізненням щодо установлених термінів. Здобувач

	вищої освіти намагається висловити власне ставлення до міркувань із заданої проблеми, допускає значні помилки, робота зроблена не самостійно, аналізує факти із суттєвими помилками, у висновках не притримується логічної послідовності.
4	Завдання виконано із запізненням щодо установлених термінів. Здобувач вищої освіти намагається висловити власне ставлення до міркувань із заданої проблеми, допускає значні помилки, робота зроблена не самостійно, не може проаналізувати викладений матеріал, у встановлених фактах робить помилки, у висновках не притримується логічної послідовності.
3	Завдання виконано не вчасно. Здобувач вищої освіти намагається висловити власне ставлення до заданої проблеми, допускає грубі помилки, робота зроблена не самостійно, не може проаналізувати викладений матеріал, у встановлених фактах робить суттєві помилки, не може викласти висновки заданої проблеми.
2	Завдання виконано не вчасно. Здобувач вищої освіти складно висловити власне ставлення до заданої проблеми, допускає грубі помилки, робота зроблена не самостійно, не може проаналізувати матеріал, не може викласти факти за темою, плутає термінологію не може викласти висновки заданої проблеми.
1	Завдання виконано не вчасно. Здобувач вищої освіти не може викласти власне ставлення до заданої проблеми, робота зроблена не самостійно, викладений матеріал має грубі, суттєві помилки, не може навести приклади за темою роботи, плутає термінологію висновки заданої проблеми відсутні.

В разі якщо при врахуванні додаткових балів сума балів за модуль (семестр) буде перевищувати 100 балів, результати успішності буде дорівнювати 100.

Оцінювання завдання самостійної роботи.

Контроль самостійної роботи. Засоби контролю самостійної роботи та методика його проведення обираються викладачем освітнього компоненту. Контроль самостійної роботи має відповідати вимогам об'єктивності, оперативності та систематичності, рівнем засвоєння здобувачем освіти навчального матеріалу, вміння використовувати теоретичні знання в практичній діяльності, також включає в себе самоконтроль з боку здобувача освіти.

Завдання цього виду контролю спрямовані на:

- розвиток пізнавальних здібностей та творчої ініціативи здобувачів освіти
- виховання самостійності, відповідальності та організованості
- формування самостійного мислення, здібностей до саморозвитку, самоудосконалення та самореалізації
- опанування здобувачем освіти елементів методики наукових досліджень
- підготовка до семінарських занять

Підсумкова кількість балів, набрана здобувачем освіти за виконання чотирьох завдань самостійної роботи, також є однією із складових поточної успішності здобувачів освіти з освітнього компоненту.

Здобувач освіти може набрати **максимум 20 балів** за виконання усіх видів самостійної роботи під час вивчення того чи іншого модуля. Кожне завдання самостійної роботи оцінюється за шкалою **від 1 до 5 балів**.

Основними формами контролю самостійної роботи є:

- виконання науково-дослідних завдань
- рефлексивний контроль
- індивідуальні співбесіди
- колоквиум

Оцінка в балах	Критерії оцінювання
5	Оцінюється робота здобувача освіти, який в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко опрацьовує теоретичний матеріал вільно володіє термінологією, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки. В повному об'ємі оволодів завданням. У підготовці до самостійної роботи вивчає методичну та
4	Оцінюється робота здобувача освіти, який достатньо володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, опрацьовує теоретичний матеріал, володіє термінологією, але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки. В повному об'ємі оволодів завданням змістового модуля.
3	Оцінюється робота здобувача освіти, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки
2	Оцінюється робота здобувача освіти, який не володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі, проте фрагментарно, поверхово, без аргументації та обґрунтування викладає окремі питання, не розкриває зміст завдань.
1	Завдання практично не виконане, здійснені лише окремі необхідні дії, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутнє наукове мислення.

Оцінювання есе:

Оцінюється актуальність, сучасність тематики есе. Визначається новизна, тобто що нового, раніше невідомого, укладачі привнесли у досліджувану тему.

Оцінка в балах	Критерії оцінювання
5	Повна змістова робота, висока аргументованість відповіді, переконливе демонстрування володіння методологією дослідження
4	Робота досить повна, але є деякі неточності, пов'язані з використанням методології дослідження
3	Робота не повна, є суттєві неточності, пов'язані з використанням методології дослідження
2	Робота неповна, поверхневий виклад матеріалу, відсутність аналітичних висновків

1	Короткий поверхневий виклад матеріалу
---	---------------------------------------

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Диференційований залік

Здобувач освіти допускається до модульного контролю знань у вигляді диференційованого заліку, якщо за поточний контроль **мінімальна кількість балів становить 22 балів, максимальна кількість балів – 80 балів**

Оцінювання диференційованого заліку відбувається за **20-бальною шкалою**.

За результатами семестру здобувач вищої освіти отримує підсумкову оцінку за **100-бальною** шкалою, яка розраховується як середньо зважене оцінок: за змістові модулі, самостійну роботу та диференційований залік.

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю Семестровий диференційований залік, екзамен

Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та демонстрування результатів навчання можуть бути:

- усне та/або письмове опитування;
- тестування.

Шкала оцінювання

Критерії оцінювання	бали модульного контролю знань диф.залік
відмінно повністю розкрито зміст матеріалу, продемонстровано здатність диференціювати найважливіші поняття з освітнього компоненту, аналізувати теоретичний матеріал. Питання тестового контролю розкрито логічно та послідовно. Фактичні помилки відсутні. Здобувач вищої освіти набрав відповідну кількість балів (91% – 100%), вчасно і ґрунтовно виконав усі завдання.	15 – 20
дуже добре розкрито зміст питань під час заліку або іспиту, продемонстровано здатність диференціювати найважливіші поняття з освітнього компоненту, яка вивчається. Питання тестового контролю розкрито логічно та послідовно. Здобувач вищої освіти набрав відповідну кількість балів (81% – 90%), повністю володіє теоретичним матеріалом, вчасно виконав усі завдання з 1-2 помилками.	12 – 14
добре виконано більше, ніж 60% завдань. Виклад теоретичного матеріалу недостатньо логічний та послідовний. Фактичні помилки – 3–4, здобувач вищої освіти набрав відповідну кількість балів (71% – 80%), тестові завдання під час підсумкового контролю виконано майже повністю.	8 – 11
задовільно виконано 50% обсягу завдань, здобувач вищої освіти недосконало диференціює теоретичний матеріал. Аналіз питань практично відсутній. Фактичні помилки – більше 4. Здобувач вищої освіти набрав відповідну кількість балів (61% – 70%) з екзаменаційних питань, не повністю виконав завдання на заліку або іспиту.	5 – 7

достатньо виконано менше, ніж 40% завдань за обсягом, здобувач вищої освіти погано диференціює теоретичний матеріал. Аналіз питань відсутній. Фактичні помилки – більше 6. Здобувач вищої освіти набрав відповідну кількість балів (51% – 60%) з питань освітнього компоненту, не виконав декілька з пропонованих тестових завдань.	2 – 4
не задовільно виконано 20% завдань заліку або іспиту, здобувач вищої освіти не здатний диференціювати теоретичний матеріал. Аналіз питань відсутній. Здобувач вищої освіти набрав відповідну кількість балів (25% – 50%). Фактичні помилки – 10 і більше, не виконав завдання на екзамені або заліку. Рекомендовано повторне вивчення матеріалу, з наступним перескладанням екзамену або заліку.	1

Модуль вважається складеним, якщо здобувач вищої освіти набрав **від 60 до 100 балів**.

Загальний рейтинг з модуля (освітнього компоненту) **не перевищує 100 балів**.

Сума балів, накопичених здобувачем вищої освіти за виконання всіх видів поточних навчальних завдань (робіт) на індивідуальних заняттях та на підсумковому модульному контролі знань, свідчить про ступінь оволодіння ним програмою освітнього компоненту. Протягом вивчення модулю здобувачі вищої освіти можуть набрати від 0 до 100 балів, що переводиться у національну шкалу оцінювання і відповідно у шкалу ECTS. Кількість балів відповідає певному рівню засвоєння освітнього компоненту.

Сума балів(R)	Шкала ECTS	Національна 5-ти бальна шкала	Визначення
90-100	A	5	відмінно
82-89	B	4	дуже добре
74-81	C		добре
64-73	D	3	задовільно
60-63	E		достатньо
35-59	FX	2	не задовільно з можливістю повторного перескладання
0-34	F		не задовільно з обов'язковим повторним вивченням

За умови дистанційного навчання важлива присутність здобувача освіти під час онлайн-зустрічей у Google-Meet in Google Classroom, освітньої платформи Google Workspace for education.

Програма освітнього компоненту

Модуль 1

Змістовний модуль 1. Мистецтво. Загальна характеристика мистецтва.

Тема 1. Поняття та сутність мистецтва

Поняття та сутність мистецтва. Функції мистецтва: естетична, пізнавальна, виховна, комунікативна. Мистецтво - естетичне засвоєння світу людиною на основі і в процесі

художньої творчості. Види мистецтв. Поняття жанру як історично утвореного внутрішнього підрозділу. Стиль - спільність засобів художньої виразності.

Тема 2 Естетичні категорії та поняття в аналізі мистецтва

Естетичні категорії та поняття в аналізі мистецтва. Основні мистецькі жанри. Основні жанри образотворчого мистецтва: портрет, пейзаж, натюрморт, жанровий живопис, марина.

Основні музичні жанри: опера, балет, кантата, романс, соната, симфонія. Основні жанри театру: драма, комедія, трагедія.

Тема 3 Світоглядні засади мистецтва

Світоглядні засади доісторичного мистецтва: міфологія, як висхідна форма світосприйняття світу та людини, синкретизм, традиційність культурних практик, емоційно-чуттєве сприйняття світу. Світоглядні засади античного мистецтва: ідея демократії, космоцентризм, антропоцентризм, змагальний характер культурних практик. Світоглядні засади мистецтва доби середньовіччя: християнство як самоутворюючий елемент культури, теоцентризм, християнський антропоцентризм, аскетизм, символічність, алегоричність, і канонічність мистецтва. Світоглядні засади європейського мистецтва XV-XIX ст.: раціоналізм, ідея прогресу, універсалізм, пантеїзм, антропоцентризм, гуманізм. Умови та чинники розвитку європейського мистецтва XX-XXI ст.: прогрес наукового знання та розвиток технологій, багатовимірність та плюралізм культурних практик, демократизація культури і свобода художнього вираження, вплив технологій на мистецтво.

Тема 4 Релігійне сакральне мистецтво.

Християнське сакральне мистецтво: видова характеристика. Іконографія Пресвятої Трійці, Ісуса Христа і Богородиці.

Тема 5. Доісторичне мистецтво.

Зародження мистецтва припадає на пізні часи палеоліту (35-10 тис. до н.е.). Період Оріньяк-Солютре (35-20 тис. до н.е.) - відбитки рук, хвилясті лінії, спіралі. Перші контурні малюнки тварин.

Період Мадлен (20-10 тис. до н.е.). Перші зображення фарбами, перехід до 2-3-колірного малюнку. Зображення тварини в натуральний розмір, ізольованість. Спроба групувати фігури. Мистецтво мезоліту (10-6 тис. до н.е.). Глибше засвоєння людиною природи. Передача експресії руху персонажів багатопланових сцен.

Мистецтво неоліту (6-2 тис. до н.е.). Перехід до осілого способу життя. Поступовий перехід до патріархату. Виникнення гончарства. Умовно-орнаментальні форми як потреба втілення в мистецтві образів природи

Мистецтво бронзової доби (2 тис. до н.е.). Поява перших ранньокласових об'єднань. Обробка металу як самостійна галузь виробництва і творчості. Поява чоловічих антропоморфних зображень, зникнення жіночих. Мегалітична архітектура: менгіри, дольмени, кромлехи.

Доба заліза (I тис. до н.е.).

Тема 6 Характерні риси мистецтва нерухомих пам'яток доби палеоліту-мезоліту.

Печери Ласко та Альтаміра. Житла з кісток мамонта, досліджені на території України. Настінні малюнки у печерах доби палеоліту Європи. Пам'ятки наскельного мистецтва узбережжя Середземного моря Іспанії: Куевас-де-ла-Аранья поблизу Бікорпа, Ель-Когул.

Тема 7 Рухомі пам'ятки мистецтва доби палеоліту-мезоліту: зміст та символіка, особливості інтерпретації.

Артефакти Мізинської стоянки. Венера х Холе-Фельс, Віллендорфська Венера. «Музичні інструменти» Мізинської стоянки. Мистецтво доби неоліту-енеоліту: орнаментация кераміки доби неоліту: характерні риси; орнаментация посуду культури Трипілля – Кукутень: елементи,

мотиви, композиції; глиняні фігурки та моделі жителів культури Трипілля – Кукутень; особливості неолітично-єнеолітичного мистецтва в контексті змін у господарській діяльності та світогляді тогочасних людей; мегалітичні споруди: дольмени, менгіри, кромлехи (Стоунхендж). Мистецтво доби неоліту-єнеоліту. Мистецтво та архаїчні форми релігій: магія, фетишизм, анімізм, тотемізм.

Змістовний модуль 2. Мистецтво Стародавнього Сходу.

Тема 8. Основні центри розвитку мистецтва Давнього світу: Месопотамія та Давній Єгипет.

Зикурат Етеменанкі (Вавилонська вежа).

Артефакти мистецтва Месопотамії: ваза Варка (друга половина IV тис. до н.е.) та Стела Хаммурапі – як символи божественної легітимізації царського правління та суспільної ієрархії. Скульптури Ламассу (Шеду) як втілення божественного захисту та сили правителя Ворота (Брама) богині Іштар: композиційна структура, поліхромія, міфологічні сюжети.

Тема 9. Мистецтво Давнього Єгипту

Видова специфіка мистецтва Давнього Єгипту (архітектура, скульптура, живопис, декоративне мистецтво, музика). Синтез мистецтв і Давньому Єгипті. Основні риси мистецтва Давнього Єгипту. Основні форми архітектури Давнього Єгипту (поховальна архітектура – ансамбль пірамід в Гізі, храмові комплекси: храм Амона-Ра і Карнаку). Міф і канон як основа давньоєгипетського мистецтва: Палетка фараона Нармера (сюжети зображення та методи передачі ієрархії фігур). Мистецтво та давньоєгипетський поховальний культ: артефакти гробниці Тутанхамона. Давньоєгипетські містерії Ісиди. Міф про смерть та воскресіння Осіріса. Музично-театралізовані дійства, музична складова.

Тема 10. Античне мистецтво

Пам'ятки Крито-Мікенської культури. Киосський палац на острові Крит (середина II тис. до н.е.). Сюжетна характеристика фрескових розписів: Ірески «Ігри з биком». Розписи тронного залу та мегарону цариці: «Фреска з дельфінами». Антична міфологія як основа мистецтва. «Іліада» і «Одіссея» Гомера. Міфи, пов'язані з архітектурою: Міф про Делала архітектора палацу, Мінотавра, Аріадну та Тесея. Значення полісу в давньогрецькій культурі. Площа агора та Акрополь як центри суспільного життя. Ансамбль Афінського акрополя. Ордерна система античної Греції. Шедеври античної пластики. Втілення античного канону: Поліклет «Дорифор». Мирон «Дискобол». Пракситель «Афродіта Кнідська». «Венера Мілоська». Антична кераміка. Чорнофігурний вазопис (VII-V ст. до н.е.), Червонофігурний вазопис (530 рр. до н.е. – III ст. до н.е.): сюжети та композиційні прийоми. Витоки античного театру з культу бога Діоніса. Особливості архітектури театру. Музична природа давньогрецького театру: оркестра – місце, де відбувались події, хор, танцюристи, інструментальний ансамбль, корифей – ведучий співак і диригент. Зародження та розквіт трагедії: Есхіл «Промітей закутий»; Софокл «Едіп-цар»; Евріпід «Медея» та комедії: Арістофан «Лісістрата». Музика в античній культурі: міфи про Орфея, Аполлона та Марсія. Покровитель всіх мистецтв Аполлон Мусaget. Піфійські ігри. Архітектура античного Риму. Громадська архітектура: форум Трояна, Колізей терми Діоклетіана, триумфальна арка Костянтина. Сакральна язичницька архітектура: Храм Вести, Пантеон. Образотворче мистецтво античного Риму. Фрескові розписи Помпей: вілла Містерій. Особливості фаянсового портрету: реалізм та психологізм. Мистецтво скіфів та сарматів. Скіфський звіриний стиль: основні сюжети зображень. Золота Скіфська Пектораль, золотий гребінь з кургану Солоха. Скіфська арфа.

Змістовний модуль 3. Середньовічне мистецтво

Тема 11. Архітектура епохи середньовіччя

Становлення основних форм християнської сакральної архітектури: базиліка, христово-купольний храм. Христово-купольний храм Візантії (церква Осіос-Лукас в Фокиді) та базиліка

(Нотр Дам до Парі). Софія Константинопольська (523-537 р.р.): конструктивні особливості архітектури, символіка та образність собору. Спільні та відмінні риси мистецтва романтики та готики: романські та готичні скульптури та романські та готичні вікна-рози в соборі в Шпрті (Франція), Вормський собор (Німеччина), собор в Амьєні (Франція). Спільні та відмінні риси хрестово-купальної архітектури храмів Візантії та Русі: храми монастиря Осіос Лукас в Фокиді (Греція) собор Софії Київської.

Тема 12 Середньовічна іконографія

Формування ранньохристиянської іконографії на прикладі пам'яток Равенни: базиліка св. Аполінарія Нуово, баптистерій ортодоксів. Іконографічні зображення Ісуса Христа та Богородиці у візантійській тридиції. Іконографія мозаїчного собору св. Софії у Києві. Фресковий розпис Кирилівської церкви. Книжкова мініатюра киево-руської доби. Мініатюри «Остромировського Євангелія», «Ізборника Святослава»

XIII -XIV ст. Скульптура. Синтез скульптури з архітектурою готичного собору. Скульптурне оздоблення фасадів. Іконографічний характер.

Візантійський іконопис - новий вид культового станкового живопису.

Іконографія.

Тема 13 Музичне мистецтво середньовіччя. Світське музичне мистецтво та лірична поезія

Сакральна музика доби середньовіччя: Візантії (Літургія, оман Солодкоспівець); Західної Європи (Месса, григоріанський наспів); Київської держави (знаменний розпів).

Музичне мистецтво та лірична поезія трубадурів, трусерів, мінезингерів: балади про короля Артура, Річерда Левине Серце, Робін Гуда. Середньовічний епос «Пісня про Роланда», риг Роланда як символ середньовічного лицарства. «Пісня про Нібелунгів». Епічні співці-боїни. Жанр билини «Слово о полку Ігоревім»

Тема 14 Література середньовіччя

«Сповідь» Аврелія Августина як одна з перших автобіографій у літературі та філософії.

Західноєвропейський лицарський роман «Трістан і Ізольда». Література киево-руської доби: «Повість минулих літ», «Повчання дітям» Володимира Мономаха. «Божественна комедія» Данте Аліг'єрі.

Тема 15 Сценічне мистецтво середньовіччя

Майданні п'єси: міраклі та містерія (містерія «Страсті Господні»). Мистецтво скоморохів

Тема 16 Мистецтво середньовічної рукописної книги. Книгодрукування

Мистецтво середньовічної рукописної книги: оправи, мініатюри, орнаментация книжок. Остромирове Євангеліє, Київський Псалтир 1397р. Розвиток книгодрукування у Західній Європі як поворотний момент в історії мистецтва книги: інкунабули, зокрема видання Гутенбергової Біблії 1455р.

МОДУЛЬ 3

Змістовий модуль 4 Мистецтво відродження

Тема 17 Періодизація мистецтва Відродження

Західноєвропейське мистецтво доби Відродження. Своєрідність доби Відродження. Періодизація мистецтва Відродження: Протовідродження (кінець XIII – XIV ст.); раннє Відродження (XVст.); високе Відродження (перша половина XVI ст.); пізнє Відродження (друга половина XVI ст.). Північне Відродження (XVI ст., паралельно з північним та італійським маньєризмом).

Тема 18 Архітектура та живопис Відродження

Особливості архітектури Відродження: культова і світська архітектура. Ордерні композиції в

архітектурі: лоджії, базиліки, плаццо, ротонди як вияв відродження античних форм в архітектурі (фасадна лоджія Ospedale degli Innocenti (Шпиталь невинних) Ф.Брунелескі, фасад плаццо Ручеллаї Л.Б. Альберті, ротонда Тамп'єтто Д.Браманте, фасад базиліки А.Плладіо). Загальна характеристика живопису Відродження: С.Боттфчеллі «Народження Венери», Леонардо да Вінчі «Мона Ліза», Рафаель Санті «Афінська школа». Розбудова Ватикану та собору Святого Петра: проект хрестово-купольного собору Браманте та Мікеланджело. Розписи Сікстинської капели Мікеланджело. Особливості мистецтва Північного Відродження: «Жебраки» П.Брейгеля-старшого, «Човен дурнів» І. Босха, «Чотири вершники Апокаліпсису» А.Дюрера.

Тема 19 Музика Відродження

Розвиток церковної хорової музики: форми – канон, fuga. Національні стилі музики: Нідерланди (Ж.Депре, О. ді Лассо), Франція (шансон К.Женекен), Італія (строгий стиль Д.П. да Палестріни). Зародження української історичної пісні та думи, які мали назви «невольничі плачі», «козацькі псалми». Музика періоду заснування Запорозької Січі – «Пісня про Байду». Найтаріші українські думи: «Плач невольників», «Марусія Богуславка». Церковна музика: київська квадратна нота, Ірмолій. Українські інструменти доби відродження: лютня, кобза, бандура. Лютневі табулатури.

Тема 20 Сценічне мистецтво Відродження

Англійський театр «Глобус» як приклад елизаветинського театру доби Відродження: особливості сценічного простору. Значення драматургії В.Шекспіра для розвитку світського сценічного мистецтва. Особливості іспанського театру доби Відродження. Образ «людини честі» в драматургії Л. де Рueda, М. де Сервантеса, Л. де Вега, П.Кальдерона. Основні напрямки італійського театру Відродження: «вчена комедія» (Л.Аріосто, Н.Макиавеллі) та народна італійська комедія-імпровізація «комедія дель арте». Вплив «комедія дель арте» на європейський театр ляльок (персонажі-маски) та на циркові типажі.

Тема 21 Література та філософія Відродження

Утопізм і утопічна література у контексті розбудови справедливого суспільства: «Утопія» Т.Мора, «Місто Сонця» Т. Компанелли. «Досліди» М.Монтеня у контексті становлення есе як нового літературного жанру. Розвиток книгодрукування в Україні як важливий етап в історії мистецтва книги. Перші друковані видання: «Апостол» І.Федорова, Острозька Біблія.

МОДУЛЬ 4

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 5 Мистецтво XVI – початку XX століття

Тема 22. Бароко

Зміна естетичних смаків та стильових форм мистецтва Відродження, криза гуманізму, контрреформація та зародження «єзуїтського стилю» бароко: храм-базиліка Іль Джезу в Римі. Формальні прийоми течії маньєризм і архітектурі та образотворчому мистецтві палаццо Те в Мантуї Дж.Романо. Стильові риси бароко: ансамблевість та синтез мистецтв, живописність, динамічність, поліфонічність, пластичність, контрастність, просторовість, монументальність як основа формоутворення та стильові риси барокового мистецтва. Нові жанри в образотворчому мистецтві бароко: груповий портрет, натюрморт, пейзаж, ведуги (міський пейзаж). Побутовий жанр. Нові жанри в музиці: опера та її складові (Ж.Б. Люллі, К. Монтеверді), сценічні театральні-музичні жанри (бале Людовика XIV), український вертеп (театр ляльок), шкільний театр. Вокально-інструментальне мистецтво: кантата, ораторія. Нові прийоми, методи та техніки в образотворчому мистецтві бароко. В живописі та скульптурі: складні динамічні пози та ракурси перспектив фігуральних зображень («Давид» Л.Берніні), ілюзійний живопис (плафон Іль Джезу А. Поццо), караваджизм та штучне направлене світло («Навернення Савла» М. де Караваджо), скульптура («Екстаз Св. Терези Л. Берніні», «золоте сийво» («Даная» Рембранта), техніка пастелі (Р. Карр'єра). Особливості архітектури європейського бароко. Ансамблі площ Риму: площа Св. Петра, площа Навона, фонтан Треві,

палаццо Берберіні в Римі; падацово-паркові резиденції: Версаль. Храми Сант Андреа аль Квірінале Л. Берніні та Сан Карло алле куатро фонтане Ф. Борроміні в Римі. Архітектура театру: театр Сан Кассіано у Венеції. Характерні риси образотворчого мистецтва бароко в регіональних проявах: фламандська школа (П. П. Рубенс, А. ван Дейк), Нідерланди (Ф. Хальс, Я. Вермер), Іспанія (Д. Веласкес). Музичне мистецтво високого бароко: А. Вівальді, Й.С. Бах, Г.Ф. Гендель. Становлення інструментальних шкіл. Струнно-смичкова, органна, клавірна інструментальні школи.

Українське бароко: основні етапи розвитку та художньо-стилістичні особливості. Архітектура католицького та православного бароко: собор Святого Юра у Львові, Георгіївський собор Видубицького монастиря в Києві. Народне дерев'яне церковне будівництво та гетьманського бароко: дерев'яна церква Параскеви з села Зарубенці (скансен Пирогово), надбрамна церква Всіх Святих Києво-Печерської Лаври, троїцький Собор в Чернігові. Твори ББ. Меретина, І. Григоровича Барського. Композиція українського православного іконостасу. Сакральна католицька скульптура Й.-Г. Пінзеля. Національні особливості сакрального образотворчого мистецтва українського бароко в творах «Великомучениці Варвари і Катерина» (1740-і р.р.), «Покрова Пр. Богородиці з портретом гетьмана Б. Хмельницького» (XVIII ст.) Портрет парсуного типу: «Григорій Гамалія», кін. XVII ст. Українські книжкові мініатюри XVI ст.: Пересопницьке Євангеліє. Музика в Острозькій, Києво-Могилянській академіях, колегіумах, братських школах. Жанри: кант, духовна пісня, псалма. Музика в українському шкільництві. Партесний стиль хорового співу в церковній музиці українського бароко. Партесний концерт. М. Дилецький «Воскресенський канон». Думи. Кобзарське мистецтво. Історичні пісні. Пісня С. Климовського «Їхав козак за Дунай» та її світовий розголос. «Сад божественних пісень» Г. Сковороди як феномен культури бароко. «Філософія серця», концепти «спорідненої праці» та «рівної нерівності» Г. Сковороди у контексті розвитку мистецтва і творчості митця Г. Сковорода-музиканта.

Тема 23 Класицизм Мистецькі течії початку XIX ст.

Культурний зміст епохи Просвітництва та естетичні пріоритети класицизму, орієнтація на античне мистецтво та мистецтво Відродження як ідеальне та гідне для наслідування. І. Вінкельман – засновник історії мистецтва як науки. Раціоналізм, нормативність творчості, тяжіння до завершених гармонійних форм як основа мистецтва класицизму в філософських та естетичних концепціях: раціоналізм Р. Декарта як пошуки безсумнівного у сфері мистецтва, аналітика «прекрасного» та «високого» І. Канта, принцип історизму у мистецтві Г. Гегеля. Стильові риси, характерні методи мистецтва класицизму: регулярність та геометризм, тричасність та варіативність форм, лаконізм, ясність, послідовність. Реалізм та ідеалізм в образотворчому мистецтві класицизму. Тематика та образність, характерні жанри образотворчого мистецтва класицизму в творчості художників Н. Пуссена, Ж. Л. Давида, скульптура Ж.-А. Гудона. Особливості архітектури класицизму в творах Ж. Габріеля, К. Шинкеля, інтер'єрах Р. Адама. Французький сценічний класицизм: П. Корнель, Ж. Расін, Мольєр, канон балету П. Бошана. Реформатор балету Ж.-Ж. Новер та його «Листи про танець та балети». Німецьке просвітництво і театр: Г.-Е. Лессінг, Й.-В. Гете, Ф. Шіллер. Французьке Просвітництво і театр: «Весілля Фігаро».

Музична творчість М. Березовського, А. Веделя, Д. Бортнянського. Духовні і світські жанри: хоровий концерт, опера, інструментальний концерт, соната, камерна музика. Осередки розвитку української освіти – Глухівська музична школа, заснована гетьманом К. Розумовським. Бетховен і Укоаїна: співпраця з А. Розумовським. Маєткові капели України. Мистецькі течії XIX ст. Неокласицизм та ампір в мистецтві та архітектурі Європи XIX ст.

Тема 24 Романтизм

Естетичні концепції та ідейно-художні завдання романтизму: цінність особистості (Ф. Шлегель, Ф. Шеллінг), геній і геніальність, ірраціоналізм і «філософія життя», гармонія аполонічного та діонісійського начал в мистецтві (Ф. Ніцше). Романтизм в образотворчому мистецтві. Живопис французького романтизму: творчість Е. Делакруа. Англія: В. Тернер,

об'єднання прерафаелітів. Німецький романтизм в образотворчому мистецтві: творчість К. Д. Фрідріха.

Романтизм в українському живописі, соціально-історичний та культурний ґрунт його зародження та розвитку: у творчості І. Сошенка, Т. Шевченка, К. Трутовського, М. Пимоненка. Романтизм в музиці: Австро-німецький романтизм Ф. Шуберт, Ф. Мендельсон, Р. Вагнер. Італійський музичний романтизм: Н. Паганіні, Дж. Верді. Східно-європейський романтизм: Ф. Шопен (Польща), Ф. Ліст (Угорщина), А. Дворжак (Чехія). Французька музика ХІХ ст.: К. Сен-Санс. Скандинавська музика ХІХ ст.: Е. Гріг. Романтизм у балеті («Сильфіда», «Жізель»).

Духовна хорова музика українських композиторів-священиків (Літургія отця М. Вербицького). Пісня на слова Т. Шевченка (Г. Гладкий «Заповіт»), пісні-гімни: отця М. Вербицького «Ще не вмерла України», М. Лисенка «Боже великий, єдиний». Солоспіви на слова українських поетів: «Дивлюсь я на неба» М. Петренка, «Стоїть гора високая» Л. Глібова, «Ніч яка місячна» М. Старицького. Кріпацький театр на перші професійні театри в Україні. Розвиток українського театру та ролі музики в ньому. Жанр співогри – п'єса з музикою. І. Котляревський «Наталка Полтавка». Театр «Руська бесіда» в Галичині. Театр корифеїв: М. Кропивницький, М. Садовський, М. Заньковецька, І. Карпенко-Карий, М. Старицький, П. Саксаганський. Опера С. Гулака-Артемовського «Запорожець за Дунаєм». М. Лисенко «Тарас Бульба».

Рационалізм як вияв науково-технічного прогресу та промислової революції в архітектурі: Кришталевий палац Всесвітньої виставки в Лондоні, бібліотека Лабруста в Парижі, Ейфелева вежа як приклади застосування металу в архітектурі. Візуальна комунікація промислової революції, зародження реклами та брендингу, зростання масового друку: плакат, періодика, фотографія, літографія. Історизм в архітектурі (стилізації, неостилі, еkleктика). Приклади стилізацій: парламент Відня, парламент Будапешту. Приклади еkleктики: базиліка Сакре-Кер на Монтмартрі, Київський оперний театр. Нові жанри видовищного та музичного мистецтва. Виникнення жанру оперети («Опера в маскараді» Ж. Оффенбаха). Основні характеристики та складові циркового мистецтва.

Тема 25 Імпресіонізм та постімпресіонізм як мистецькі явища другої половини ХІХ – початку ХХ ст. Становлення символізму.

Характеристика епохи. Загострення класових суперечностей. Посилення декадентських тенденцій у мистецтві. Символізм. Модерністські напрями зарубіжного мистецтва ХХ ст.

Фовізм. Кубізм. Футуризм.

Абстракціонізм. Теорія В. Кандинського "Про духовне в мистецтві".

Супрематизм - ("вищий") - виник у Росії в 1910 р. "Чорний квадрат" К. Малевича. Дадаїзм. Експресіонізм.

Пабло Пікассо - самостійна й незалежна творча особистість, основоположник майже всіх модерністських напрямів і течій у мистецтві ХХ ст.

Сюрреалізм. Принцип "вільних асоціацій". Зв'язок з теорією "психоаналізу" З. Фрейда. Сальвадор Далі. Безмежні можливості фантазії й творчої уяви.

Походження поняття "імпресіонізм". Головні представники імпресіонізму періоду його активного розвитку: К. Моне. К. Піссарро, А. Сіслей в пейзажному живописі, О. Ренуар і Е. Дега - в портретному і побутовому жанрі. Своєрідне місце в імпресіонізмі Е. Дега. Характерні риси постімпресіонізму. Пошуки нових можливостей художньої виразності. Самодостатня роль технічних прийомів. Творчість Сезанна, Ван Гога, Гогена. Новаторська самотність творчості кожного з них. Своєрідність творчості Тулуз Лотрека.

Скульптор Новітнього часу О. Роден - основоположник скульптурної школи ХХ ст.

Імпресіоністичні риси в музичному мистецтві межі ХІХ – ХХ ст. на прикладі творів К. Дебюссі «Місячне сяйво»; В. Барвінського «Прелюдії». Становлення та основні риси постімпресіоністичного напрямку в мистецтві кінця ХІХ ст. Ключові представники та їх програмні твори: В. ван Гог «Зоряна ніч», . Гоген «Таїтянки на пляжі». Символізм як мистецький напрям. Символістичний театр: М. Метерлінк і нова драма. Символізм в музиці: М. Чурльоніс «Соната моря» (Музика живопису), Я. Степовий «Прелюд пам'яті Т. Шевченка».

Символізм в образотворчому мистецтві: Г. Моро «Гесіод і муза».

Тема 26 Розвиток театрального мистецтва та кінематографу на зламі XIX – XX ст.

Ідея синтетичного театру кінця XIX – XX ст. та його значення для становлення режисерського театру: театри та кабаре М. Рейнгардта; Е.Г. Крег (реформа образної театральної лексики та поява поняття «стенографії»). Урбанізм (Е. Саті – «меблева» фоновіа музика, представник французької «шістки» А. Онеггер «Пасифік 231»; джаз – Дж. Геошвін «Рапсодія в стилі блюз», Я. Барніч «Гуцулка Ксеня» з однойменного мюзиклу). Поява мюзиклу як комерційного жанру. Театр на Бродвеї. Натуралізм на театральній європейській сцені («Вільний театр» в Парижі, Театр Антуана, реж. А. Антуан, «Вільний театр» в Берліні реж. О. Брам). Веризм в італійській опері як прояв натуралізму. Дж. Пуччіні «Чіо-Чіо-Сан» (Мадам Баттерфляй). Творчість С. крушельницької.

Кіно як синтетичне мистецтво. Зв'язок кінематографа із традиційними мистецтвами: тетаром, літературою, живописом, музикою. Основні види кінематографа: ігрове кіно, неігрове кіно, анімація. Перші кроки кіномистецтва. Сеанси братів Люм'єр. Жорж Мельєс і зародження ігрового кіно. Жанрова класифікація ігрового кінематографа. Специфіка основних жанрів: мелодрами, комедія, трилер, драма, мюзикл, історичний фільм, фантастичний фільм, вестерн. Видатні кінорежисери першої половини XX ст. Персоналії та фільми: Ч. Чаплін («Вогні великого міста», «Великий диктатор»), К. Т. Дрейер («Страсті Жанни д'Арк»), О. Веллс («Громадянин Кейн»), О. Довженко («Земля».)

Тема 27 Модерн як стиль мистецтва на зламі XIX – XX ст.

Особливості європейської архітектури стилю модерн: будинок-студія В.Орта в Брюсселі (Музей Орта, Бельгія, ар-нуво, інтер'єр, деталі), будинок Бальо архітектура А. Гауді в Барселоні (Іспанія, модернізм), павільйон сецесіона у Відні архітектора Й. Ольбріха (Австро-Угорщина, сецесія). Стиль модерн в образотворчому мистецтві. Ключові представники модерну та їх твори: плакати А. Мухи. Творчість Г. Клімата («Поцілунок», «Юдита і голова Олоферна»). Особливості української архітектури стилю модерн: Полтавське земство В. Кричевського. Постромантизм та сецесія в музиці на прикладі творчості Г. Малера «Adagietto з симфонії № 5», Ст. Людкевича «Кавказ». Становлення танцю модерн як нової художньої форми на зламі XIX – XX ст. Творчість А. Дункан. Творчість В. Авраменка як приклад переосмислення українського народного танцю. Перший стаціонарний український театр М. Садовського та сценічне втілення драматургії модерну: І. Франко, Леся Українка, В. Винниченко, Олександр Олесь.

Тема 28 Модерністські напрями і течії кінця XIX – поч. XX ст.

Фовізм як стиль групи французьких художників XX ст.: Анрі Матісс «Танець», Андре Дерен «Етак». Фовізм як вияв неоархаїки в музиці і театрі: світова революція, здійснена балетом І. Стравинського «Весна священна»; перший досвід неакадемічної, опозиційної класичної, хореографії в балеті. Теорія кубізму: проблеми і значення для розвитку світового мистецтва XX ст. Кубізм в образотворчому мистецтві: Ж. Брак «Жінка з гітарою», П. Пікассо «Авіньйонські дівчата». Характерні риси кубізму в скульптурі на прикладі творів О. Архипенка «Синя танцівниця» та «Гондольєр». Італійський футуризм та його значення для розвитку мистецтва в XX ст. (У. Боччоні). Маніфест футуризму Ф.Т. Марінетті. Театральна Сера. Український футуризм: Театр ім. Г. Михайличенка на чолі з М. Терещенко. Вплив ключових ідей неомізму на формування естетичних концепцій у світовому мистецтві першої половини XX ст. Неовізантизм як сакральна лінія в українській музиці. М. Леонтович «У Царстві Твоєму» (Блаженні), «Отче наш» з «Літургії»; К. Стеценко «Милість миру», Я. Яциневич «Псалма до Богородиці». Культурна дипломатія Української Республіканської Капели О. Кошиця. Теорія духовного в мистецтві В. Кандинського. Становлення абстракціонізму. «Неопластицизм» П. Мондріана. Супрематизм К. Малевича. Абстрактний експресіонізм: Дж. Поллок, М. Ротко. Експресіонізм та його значення для розвитку світового мистецтва, театру та кінематографу у XX ст. Живописні роботи Е. Мунка «Крик». Експресіонізм в музиці: А.

Шенберг «Врятований з Варшави». Експресивний танець у творчості Р. Лабана, М. Вігман. Кіноекспресіонізм: Р. Віне («Кабінет доктора Калігарі»), Ф. В. Мурнау («Носферату. Симфонія жаху»). Сюрреалізм в образотворчому мистецтві: С. Далі «Іостійність пам'яті», «Спокуса святого Антонія». Сюрреалістичні тенденції в кіно: «Андалузський пес» Л. Бунюеля. Дадаїзм у мистецтві. «Маніфест Дада» Т. Тцара. Дадаїзм у кінематографі: «Антракт» Р. Клера. Теорія «Ready Made» і нова концепція мистецтва М. Дюшана. Діалектика національного та авангардного в мистецтві України: творчість Г. Нарбута, М. Бойчука, О. Богомазова. Фольклоризм як новітній напрям в музиці: М. Леонтович: «Щедрик». В. Верховинець як фундатор теорії українського народного танцю Художній напрям конструктивізму. В. Смирнов. Архітектурний ансамбль Держпрому в Харкові. Німецька школа архітектури «Баугауз». Театральні експерименти «Баугауз»: О. Шлеммер «Тріадичний балет». Функціоналізм як архітектурно-дизайнерський напрям: Ле Корбюзьє, Ф.Л. Райт, Міс ван дер Роє. Український кіноавангард: І. Кавалерідзе, Дзига Вертов, О. Довженко. Основні принципи епічного театру Б. Брехта та його вплив на подальший розвиток сценічного мистецтва. Пошуково-експериментальний театр Леся Курбаса. Значення Мистецького об'єднання «Березіль» у закладанні засад новітньої режисерської школи України. Український сценічний авангард та його значення у становленні української сценографії: О. Екстер, А. Петрицький, В. Меллер. Вітаїзм (М. Хвильовий, В. Пачовський) як типово український напрям в мистецтві першої половини ХХ ст. Фінал 2 симфонії Л. Ревуцького на основі веснянки «А ми просо сіяли», Скрипковий концерт В. Косенка. Розстріляне Відродження. Школа М. Бойчука: неовізантизм в українському мистецтві. Пісенна творчість національно-визвольних змагань українців. «Ой, у лузі червона калина» С. Чарнецького та її актуалізація у вирі сучасних подій. Роль В. Діснея у становленні мистецтва анімації на прикладі «Білосніжки та сімох гномів». «Співак джазу» як початок звукової революції в кіно.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 6

Мистецтво другої половини ХХ – початку ХХІ ст.

Тема 29 Основні поняття в мистецтві другої половини ХХ - початку ХХІ ст.

Основні поняття в мистецтві другої

половини ХХ — початку ХХІ ст. Постмодернізм як феномен мистецтва.

Перформанс, сайт-специфік театр, імерсивна вистава, інсталяція, графіті Жанри і види музичної масової культури:

популярна музика, рок, джаз. Українська естрадна музика, творчість В. Івасюка; поєднання рок- і поп-музики з народнопісенною традицією Масовізація мистецтва і кризові явища в європейському культурному просторі (О. Шпенглер). Концепт homo ludens (Й. Гейзінга) і критика «масового» мистецтва.

Тема 30 Мистецькі напрями другої половини ХХ початку ХХІ ст.

Мистецькі напрями другої половини ХХ — початку ХХІ ст. Напрямок поп-арту: Е. Воргол, Р. Ліхтенштейн Концептуалізм у сфері пластичних мистецтв: Дж. Кошут, Б. Науман. Мінімалізм як нова зображальність в мистецтві. Д. Джад. Мінімалізм у музиці на прикладі творчості Ф. Гласса. Відео-арт як новаторський вид мистецтва. Відеомапінг та віджеїнг. Нам Джун Пайк.

Тема 31 Основні явища та творчі принципи в мистецтві другої половини ХХ початку ХХІ ст.

Основні явища та творчі принципи в мистецтві другої половини ХХ — початку ХХІ ст. Представники українського нонкон-формізму: А. Горська, В. Зарецький. Українське наївне мистецтво: М. Приймаченко, К. Білокур. Становлення української національної балетної вистави: «Лілея» К. Данькевича, балетмейстер Г. Березова; «Лісова пісня» М. Скорульського, балетмейстер В. Вронський. Театр абсурду: Е. Йонеско, С. Беккет. Сучасне циркове мистецтво на прикладі Cirque du Soleil. Школа української дієвої сценографії Д. Лідера. Формалізм і

функціоналізм в архітектурі другої половини ХХ ст.: музей Гутгейнгайма в Більбао Ф. Гері, ратуша та бібліотека в Ульмі (Stadthaus Ulm) Р. Меєра. Архітектурні напрями межі ХХ-ХХІ ст.: твори С. Калатрави, З. Хадід. Пізній модернізм другої половини ХХ ст. в архітектурі: творчість Ле Корбюзє (капела в Роншамі), твори О. Німеєра, хай-тек Н. Фостера. Фольклорні мотиви та символізм в українському поетичному кіно 1960-1970-х рр. (С. Параджанов, Л. Осика, Ю. Ілленко, І. Миколайчук). Авторський кінематограф другої половини ХХ ст. Творчість І. Бергмана («Сьома печатка»), С. Кубріка («Космічна одісея 2001»), Ф. Копполи («Хрещений батько»), М. Формана («Політ над гніздом зозулі»). Постмодерністські тенденції в живописі: Д. Лінч («Твін-Пікс»), брати Коєн («Великий Лебовскі»), К. Тарантіно («Бульварне чтиво»). Неокласичні, модерні та постмодерні риси у хореографічному мистецтві ХХ - початку ХХІ ст. (Дж. Баланчин, С. Лифар, М. Бежар, П. Бауш). Український народно-сценічний танець у творчості П. Вірського. Тенденції сучасної музики: конкретна та електронна (Е. Варец); «мовчазна музика» - 4'33 Дж. Кейджа; екомузика (О. Мессіан); мета-музика (В. Сильвестров). Нова фольклорна хвиля в музиці: С. Станкович фольк-опера «Коли цвіте папороть», М. Скорик — музика до к/ф «Тіні забутих предків», «Мелодія»

6.2. Структура освітнього компоненту

[illegible]

Тема 8. Основні центри розвитку мистецтва Давнього світу: Месопотамія та Давній Єгипет.	10	6			4	10	1			9
Тема 9. Мистецтво Давнього Єгипту	10	6			4	10	1			9
Тема 10 Античне мистецтво	10	4			6	10	1			9
Разом за змістовим модулем 2	30	16			14	30	3			27
Всього модуль 1	60	30	2		28	60	6	2		52
МОДУЛЬ 2										
Змістовний модуль 3. Середньовічне мистецтво										
Тема 11. Архітектура епохи середньовіччя	10			4	6	10	1			9
Тема 12 Середньовічна іконографія	10			6	4	10	1			9
Тема 13 Музичне мистецтво середньовіччя. Світське музичне мистецтво та лірична поезія	6			4	2	10				8
Тема 14 Література середньовіччя	10			6	4	10			1	9
Тема 15 Сценічне мистецтво середньовіччя	10			6	4	10			1	9
Тема 16 Мистецтво середньовічної рукописної книги. Книгодрукування	10			4	6	10			2	8
Семінарське заняття	4		2		2	4		2		2
Диференційований залік										
Разом за змістовим модулем 3	60		2	30	28	60	2	2	4	52
Всього модуль 2	60		2	30	28	60	2	2	4	52
МОДУЛЬ 3										
Змістовий модуль 4 Мистецтво відродження										
Тема 17 Періодизація мистецтва Відродження	10			4	6	10			2	8
Тема 18 Архітектура та живопис Відродження	10			6	4	10			2	8
Тема 19 Музика Відродження	10			4	6	10			2	8
Тема 20 Сценічне мистецтво Відродження	10			4	6	10		2		8
Тема 21 Література та філософія Відродження	10			4	6	10			2	8
Семінарське заняття	10		2		8	10		2		8
Диференційований залік										
Разом за змістовим модулем 4	60		2	22	36	60		2	8	50
Всього модуль 3	60		2	22	36	60		2	8	50
МОДУЛЬ 4										
Змістовий модуль 5 Мистецтво XVI – початку XX століття										
Тема 22. Бароко	6			4	2	6			1	5
Тема 23 Класицизм Мистецькі течії початку XIX ст.	4			2	2	4			1	3
Тема 24 Романтизм	6			4	2	6			1	5
Тема 25 Імпресіонізм та постімпресіонізм як мистецькі явища другої половини XIX –	4			2	2	4			1	3

початку XX ст. Становлення символізму.										
Тема 26 Розвиток театрального мистецтва та кінематографу на зламі XIX – XX ст.	4			2	2	4			1	3
Тема 27 Модерн як стиль мистецтва на зламі XIX – XX ст.	6		2		4	6		2		4
Разом за змістовим модулем 5	30		2	14	14	30		2	5	23
Змістовий модуль 6 . Мистецтво другої половини XX – початку XXI ст.										
Тема 29 Основні поняття в мистецтві другої половини XX - початку XXI ст.	10			6	4	10			1	9
Тема 30 Мистецькі напрями другої половини XX початку XXI ст.	10			6	4	10			1	9
Тема 31 Основні явища та творчі принципи в мистецтві другої половини XX початку XXI ст.	10			4	6	10			1	9
Модульний контроль. Диференційований залік										
Разом змістовий модуль 6	30			16	14	30			3	27
Разом за модулем 4	60		2	30	28	60		2	8	50
ВСЬОГО:	240	32	8	80	120	240	8	8	20	204

7. Самостійна робота Методичні рекомендації

Важливою частиною загального навчального процесу для здобувач вищої освіти являється самостійна робота. Теоретичні знання, які він отримує у вигляді лекції від викладача не є достатнім аби сформувались практичні навички майбутнього спеціаліста. Вивчення курсу «Історія мистецтв» передбачає здатність здобувач вищої освіти розширювати свій світогляд та поповнювати свою інформаційну базу, бути здатним до самоаналізу та пошуку творчого самовираження.

Основне завдання: привити здобувач вищої освіті навички самоосвітньої діяльності та уміння використовувати раніше отримані знання (родинне виховання, життєвий досвід, шкільні академічні знання).

Завдання для самостійної роботи:

1. опрацювання літератури і написання рефератів за поданими темами;
2. аналіз періодів розвитку мистецтва;
3. аналіз – фото, – відео матеріалу;
4. аналіз історичних і національних стилів у мистецтві;
5. дослідження та запис основних особливостей кожної епохи.
6. Створення презентацій за темами.

Теми самостійної роботи	денна форма	заочна форма
Тема 1. Поняття та сутність мистецтва	2	4
Тема 2 Естетичні категорії та поняття в аналізі мистецтва	2	3
Тема 3 Світоглядні засади мистецтва	2	4

Тема 4 Релігійне сакральне мистецтво.	2	3
Тема 5. Доісторичне мистецтво.	2	4
Тема 6 Характерні риси мистецтва нерухомих пам'яток доби палеоліту-мезоліту.	2	3
Тема 7 Рухомі пам'ятки мистецтва доби палеоліту-мезоліту: зміст та символіка, особливості інтерпретації.	2	4
Тема 8. Основні центри розвитку мистецтва Давнього світу: Месопотамія та Давній Єгипет.	4	9
Тема 9. Мистецтво Давнього Єгипту	4	9
Тема 10 Античне мистецтво	6	9
Тема 11. Архітектура епохи середньовіччя		9
Тема 12 Середньовічна іконографія		9
Тема 13 Музичне мистецтво середньовіччя. Світське музичне мистецтво та лірична поезія		8
Тема 14 Література середньовіччя		9
Тема 15 Сценічне мистецтво середньовіччя		9
Тема 16 Мистецтво середньовічної рукописної книги. Книгодрукування		8
Тема 17 Періодизація мистецтва Відродження	6	8
Тема 18 Архітектура та живопис Відродження	4	8
Тема 19 Музика Відродження	16	18
Тема 20 Сценічне мистецтво Відродження	4	8
Тема 21 Література та філософія Відродження	6	8
Тема 22. Бароко	2	5
Тема 23 Класицизм Мистецькі течії початку XIX ст.	2	3
Тема 24 Романтизм	2	5
Тема 25 Імпресіонізм та постімпресіонізм як мистецькі явища другої половини XIX – початку XX ст. Становлення символізму.	2	3
Тема 26 Розвиток театрального мистецтва та кінематографу на зламі XIX – XX ст.	2	3
Тема 27 Модерн як стиль мистецтва на зламі XIX – XX ст.	4	4
Тема 29 Основні поняття в мистецтві другої половини XX - початку XXI ст.	4	9
Тема 30 Мистецькі напрями другої половини XX початку XXI ст.	4	9
Тема 31 Основні явища та творчі принципи в мистецтві другої половини XX початку XXI ст.	6	9
ВСЬОГО:	120	204

8. Теми семінарського заняття

Мистецтво. Загальна характеристика мистецтва.

Види мистецтв

Сучасна система мистецтв

Жанр

Стиль

Типологія історичного розвитку мистецтва.

Література: 5, 19, 23, 26, 28, 31

Мистецтво Стародавнього Сходу.

Основні риси мистецтва Стародавнього світу

Творчість цивілізації стародавнього Єгипту,
Мистецтво Месопотамії,
Література: 12, 14, 15, 22, 24, 29

Мистецтво Античного Світу.

Античність – колыска європейської цивілізації
Мистецтво Греції
Образ довершеної людини
Давньогрецька міфологія
Мистецтво Риму
Музична культура Риму
Шедеври Античності (література та мистецтво)
Література: 12, 14, 15, 19, 22, 24, 29

Мистецтво Середньовіччя.

Історичні умови розвитку середньовічної культури впливали на розвиток мистецтва на різних етапах доби Середньовіччя.
Стилістичні особливості середньовічного мистецтва IX-XII ст.
Мистецтво Візантії (IV-XV ст.)
Характерні риси літератури і образотворчого мистецтва епохи Середньовіччя
Аналіз творів мистецтва
Література: 12, 14, 15, 19, 22, 24, 29

Західноєвропейське мистецтво доби Відродження.

Особливості культури XV і XVI ст.
Романський стиль
Готичний стиль (XII – XV (XVI) ст.)
Роботи митців Раннього Відродження
Аналіз творів мистецтва
Література: 12, 14, 15, 19, 22, 24, 29

Мистецтво Західної Європи XVII-XVIII ст. Епоха Просвітництва.

Просвітництво як течія суспільної думки.
Просвітництво в Англії.
Просвітницький рух у Шотландії.
Французьке просвітництво.
Просвітництво у Німеччині
Аналіз творів мистецтва
Література: 12, 14, 15, 19, 22, 24, 29, 31

Мистецтво Західної Європи XIX-XX ст.

Розвиток науки XIX ст.
Мистецтво XIX ст.
Модернізм у культурі XX ст.
Центральна тема прогресивного романтизму
Представники епохи
Аналіз творів мистецтва
Література: 12, 14, 15, 19, 22, 24, 29, 31

Мистецтво України

Народне мистецтво України
Українська готика

Українське Відродження
Українське бароко
Аналіз творів мистецтва
Література: 3, 7, 8, 9, 12, 13, 17, 19, 28, 29, 30, 31

Розквіт мистецтва України.

Представники української інтелігенції, письменники, громадські та культурні діячі.
Український живопис у першій половині XIX ст.
Особливості культури XX ст. Етапи розвитку.
Музичне й театральне мистецтво XIX – XX ст.
Аналіз творів мистецтва
Література: 7, 8, 9, 13, 20, 21, 25, 26, 31

9. Методичні рекомендації

З метою відтворення й збереження невичерпних скарбів народної культурної спадщини, володіння загальними знаннями про усі види мистецтва, здійснення аналізу художніх творів, становлення свого особистого враження з приводу того чи іншого твору слід залучити до цієї діяльності здобувачів вищої освіти, визначивши завдання на самостійну роботу з даної дисципліни, Починаючи роботу, здобувачу вищої освіти слід чітко визначити мету, зосередити свою увагу на одній темі, а не намагатися записувати одразу кілька тем.

Сумлінне виконання самостійних завдань поступово забезпечить обґрунтовану впевненість і професійне вдосконалення.

Здобувач вищої освіти повинен уміти:

- Самостійно опрацьовувати матеріал, дотримуючись при цьому рекомендацій і застережень викладача;
- аналізувати свої професійні творчі надбання;
- творчо мислити;
- відчувати логіку смислового й емоційного розвитку твору.

На самостійну роботу рекомендуються завдання з написання рефератів.

Реферат – короткий виклад основних положень вчення, наукової праці, дослідження або змісту книги, огляд друкованих джерел з певної теми.

Науковий реферат – вид індивідуальної самостійної роботи здобувачів вищої освіти дослідно-пошукового характеру, який засвідчує досягнутий рівень знань, вмінь та навичок в межах освітнього компоненту «Історія мистецтв».

Мета: актуалізація знань здобувачів вищої освіти, засвоєних в процесі опанування дисципліни, формування навичок самостійного, поглибленого аналізу окремої проблеми.

Структура реферату:

1. вступ (актуальність, значимість теми, мета, завдання роботи);
2. обґрунтування вихідних положень дослідження;
3. основні положення та результати роботи;
4. висновки;
5. список використаної літератури;

6. додатки.

Питання до диференційованого заліку

1. Англійський театр часів В.Шекспіра. Театр «Глобус».
2. Корифеї Українського професійного театру.
3. Леся Курбас і театр.
4. Сучасний український театр та його відомі митці (за бажанням): творчість Г. Юри, Н. Ужвій, А.Роговцевої, Б.Ступки та ін..
5. Зарубіжний балет XVIII-XIX ст., реформи Жана Жровере.
6. Балетний театр на Україні XX ст. та його відомі митці (В.П.Ковтун, В.А.Яременко, Р.О.Хилько, В.Калиновська, О.Попова, Т.Галкіна, А.Гавриленко та ін. (за вибором)).
7. Кіно, як вид мистецтва, його значення в справі морально-естетичного виховання людини.
8. Зарубіжне кіномистецтво: зародження та розвиток у XX ст.. Творчість відомих кіномитців (за бажанням): Огюст і Луї Люм'єри, Д.Гріффіт, Ч.С.Чаплін, А.Курасава, Раджи Капур, Ф.Фелліні, Брижит Бордо, Жерар Феліні та ін..
9. Українське танцювальне мистецтво. Державний заслужений академічний ансамбль танцю України ім. Павли Вірського.
10. Кіномистецтво України та його відомі митці: творчість І.Кавалеридзе, С.Параджанова, І.Савченко, М.Донського, Г.Левчука, І.Миколайчука, Л.Бикова та ін. (за вибором).
11. Життя і творчість видатного діяча Українського кіномистецтва О.П.Довженка.
12. Характеристика творчості відомого кінорежисера України Т.Левчука.
13. Життя і творчість відомих зарубіжних композиторів: В.А.Моцарта, В.Л.Бетховена, Жоржа Бізе, Й.Штрауса (сина), Джузеппе Верді, Ференса Ліста, Е.Гріга, М.Равеля, Ф.Шопена та ін. (за вибором).
14. Життя і творчість композиторів України XIX –XX ст.: В.Вербицького, С.Гулака-Артемівського, П.Ніщинського, К.Стеценка, Я.Степового, М.Леонтовича та ін. (за вибором).
15. М.В.Лисенко - засновник української класичної музики.
16. Життєвий і творчий шлях українських композиторів XX ст. – братів Платона і Георгія Майбородів.
17. Творча діяльність українських композиторів XX ст.: К.Данькевича, Левка Ревуцького, А.Кос-Анатольського, Євгена Станковича, Лесі Дичко та ін. (за вибором).
18. Скульптура на Україні та її відомі митці: Г.Кальченко, О.Ковальов, Є.Вучетич, М.Манізер, М.Лисенко та ін..
19. Творча біографія архітектора Ф.Б.Растреллі.
20. Життя та творчість Леонардо да Вінчі.
21. Життя і творчість відомого художника Франції Анрі де Тулуза-Лотрека.
22. Мистецтво Візантії.
23. Життя і творчість Рафаеля Санті.

24. Життя і творчість Мікеланджело Буонарроті.
25. Життєвий і творчий шлях фламандського живописця Пітера Пауло Рубенса.
26. Життя і творчість голландського художника Рембранта Харменса ван Рейна.
27. Життя і творчість відомого іспанського живописця Франсіско Гойї.
28. Характеристика творчості художників «імпресіоністів»: К.Моне, Е.Мане, Е.Дега, О.Ренуар, скульптор О.Роден та інші, або поетів «імпресіоністів»: П.Сезанн, Ван Гог, П.Гоген (за вибором).
29. Життєвий і творчий шлях художника Пабло Пікассо.
30. Життя і творчість художника сюрреаліста Сальвадора Далі.
31. Т.Г. Шевченко – талановитий майстер живопису та графіки.
32. Українське мистецтво ХІХ - поч. ХХ ст.. Життя і творчість художників (за бажанням): О.Мурашко, К.Костанді, П.Левченко, К.Трутовський, М.Самокіш, М.Пимоненко, С.Васильківський, С.Світославський, Ф.Красицький, Ф.Кричевський, М.Л.Бойчук та ін.
33. Характеристика творчої діяльності художників України ХХ ст. (за бажанням): А.Трохименко, А.Петрицький, М.Божій, Г.Меліхов, О.Шовкуненко, А.Сафаргалін, Т.Голембієвський, В.Якутович та ін.
34. Життєвий і творчий шлях художниці Тетяни Яблонської.
35. Газетно-журнальна та книжкова графіка.
36. Архітектура столиці України Києва.

10. Методи навчання

За джерелом передачі та сприймання навчальної інформації:

Словесні методи:

- лекція;

Наочні:

- -перегляд практичного матеріалу;
- -фото демонстрація;
- -відео показ.

Практичні:

- -аналіз практичного матеріалу.

За дидактичною метою:

- методи усного викладу знань;
- закріплення навчального матеріалу;
- самостійної роботи учнів з осмислення й засвоєння нового матеріалу;
- роботи із застосування знань на практиці та вироблення вмінь і навичок;
- перевірки та оцінювання знань, умінь і навичок.

Методичне забезпечення

Програмне забезпечення:

- Положення про організацію освітнього процесу
- Положення про академічну доброчесність

- Положення про науково-дослідну та творчо-пошукову роботу здобувачів вищої освіти Комунального закладу вищої освіти Київської обласної ради "Академія мистецтв імені Павла Чубинського"
- Положення про внутрішню систему забезпечення якості освіти
- Навчальний план
- Освітня професійна програма
- Силабус
- Робоча навчальна програма.
- Наукова, навчальна та методична література
- Бібліотека фото та відео матеріалів;
- Наочні приклади мистецьких творів;
- Завдання до самостійної роботи;
- Питання до модульного контролю – диференційованого заліку

Технічні засоби та обладнання:

- Комп'ютера (ноутбука)
- Інтерактивна дошка

11. Рекомендована література

Базова

1. Аалтонен Г. Історія архітектури [пер.з англ.. М.Кошкіна]. Х.: Фактор, 2012. 256 с.: іл.Абрамкіна Д. Мистецтво епохи Відродження. Парний портрет. Мистецтво та освіта. 2011. № 3. С.39-42.
2. Абрамович С. Д. Церковне мистецтво : навч. посіб. / С. Д. Абрамович. – Київ : Кондор, 2005. – 2016 с
3. Архітектура і мистецтво Київської Русі. Все для вчителя. 2011. № 25/27. С. 74- 79.
4. Арсенян М. Храмовая архітектура армян на території України. – К.: ДУХ І ЛІТЕРА, 2019. -248 с.
5. Вишеславський Г. Термінологія сучасного мистецтва. Означення, неологізми, жаргонізми сучасного візуального мистецтва України / Г. Вишеславський, О. Сидор-Гібелінда. – Київ, 2010.
6. Гузь О. Від міфу до постмодернізму. Тернопіль: Мандрівець, 2007, 205с.
7. Іваненко С. О. Українське мистецтво в дослідженнях представників харківської мистецтвознавчої школи першої третини ХХ століття. – Дисертація на здобуття наукового ступеню кандидата мистецтвознавства за – Теорія та історія культури (мистецтвознавство).– Харківська державна академія дизайну і мистецтв. – ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника , 2018.
8. Імена України. 100 митців / автор переднього слова, вступної статті, укладач біографічних і бібліографічних матеріалів, коментарів і каталогу С. І. Побожій. – Суми : Університетська книга. – 236 с.
9. Історія мистецтва від найдавніших часів до сьогодення / за заг. ред. Стівена Фартінга ; передм. Річарда Корка ; [пер. з англ. А. Пітика та ін.]. Харків : Vivat, 2019. 576 с.

10. Історія світової та української культури. – Київ, 2000.
11. Історія українського мистецтва : в 6 т. – Київ, 1966–1972.
12. Закович М. Українська та зарубіжна культура: Текст, навчальний посібник, 2 видання, К.: Знання 2002, 550с.
13. Кравич Д. П. Українське мистецтво : в 3 т. / Д. П. Кравич, В. А. Овсійчук, О. Д. Горбул. – Львів, 2003–2005.
14. Кравченко, Ярослав Охрімович. Історія зарубіжного мистецтва : навч.-метод. посіб. / Ярослав Кравченко, Мелінда Стась ; М-во освіти і науки України, Черкас. нац. ун-т ім. Б. Хмельницького, Ін-т пед. освіти соц. роботи і мистец., Каф. образотв. та декоративно-прикладного мистец. Черкаси : Вид. від. ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2009. 81 с
15. Куліш О. А. Історія зарубіжного мистецтва : навч. посіб., [відп. ред. С. В. Кашуба]. Черкаси : ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2015. 275 с.
16. Культура і мистецтво: сучасний науковий вимір : матеріали IV міжнар. наук. конф. Молодих вчених, аспірантів та магістрів, 3-4 лист. 2020 р. М-во культ. України; Нац. акад. кер. кадрів культ. і мистец. Київ: НАКККіМ, 2020. 166 с.
17. Найден О. С. Українська народна картина. Поетика. Семантика. Космологія / О. С. Найден. – Київ : Стилос, 2018.
18. Нариси з історії образотворчого мистецтва України ХХ ст. – Кн. 2 / ред.: В. Д. Сидоренко, О. О. Авраменко, В. Я. Даниленко ; Академія мистецтв України,
19. Несен І. І. Синтез мистецтв : навч. посібник. Київ : НАКККіМ, 2020. 120 с.
20. Павельчук І. Художні моделі абстрактного живопису в Україні 1980–2000 (епістемологія креації) / І. Павельчук. – Київ : Києво-Могилянська академія, 2013. – 216 с.
21. Павліченко Н. Художній ринок Києва (Кінець ХІХ, початок ХХ ст.): особливості функціонування та типологічні характеристики. // дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата культурології//Києво-Могилянська академія, 2017, 254с.
22. Панфілова О. Г., Рублевська Н.В., Тарасюк І.І. Історія зарубіжного мистецтва: навчально-методичний посібник. Ч. 1. Тернопіль : [Вектор], 2016. 171 с
23. Петрів О. В. Образотворче мистецтво : підручник / О. В. Петрів. – Львів : Магнолія, 2018. – 282 с.
24. Побожій С. І. Історія мистецтва : конспект лекцій / укладач С. І. Побожій. – Суми: Сумський державний університет, 2021. – 70 с.
25. Скляренко Г. Я. Сучасне мистецтво України. Портрети художників / Г. Я. Скляренко. – Видання третє, українською мовою, доповнене. – Київ, 2018.
26. Тарас Шевченко - поет, художник, мислитель: з матеріалів газети "Буковина": бібліографічний покажчик / уклад.: Т. Д. Мурашевич, Ю. І. Калуш ; наук. ред. М. Б. Зушман ; ред. Н. М. Загородна ; Наукова бібліотека ЧНУ ім. Ю. Федьковича. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2015. 104 с.
27. Трегубов К. Ю. Навчальний посібник із дисципліни «Історія мистецтв» [Електронний ресурс] / К. Ю. Трегубов, О. В. Макуха. – Полтава, 2015. Ч.

28. Уманцев Ф. С. Мистецтво Давньої України : іст. нарис / Ф. С. Уманцев. — Київ : Либідь, 2002.
29. Хілько І. О., Баланюк Ю. С. Історія українського та світового мистецтв : метод. рек. До семінарських занять / укл.: І. О. Хілько, Ю. С. Баланюк. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2022. 48 с.
30. Хома І. Я., Сова А. О., Мина Ж. В.. Історія української культури. Навчальний посібник. Друге видання, доповнене. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2013. 356 с.
31. Чикур Л. Д. Історія української та зарубіжної культури : методичні вказівки для студентів денного відділення філологічного факультету першого (бакалаврського) рівня вищої освіти / Л. Д. Чикур ; Одес. нац. ун-т імені І. І. Мечникова. — Одеса : Астропринт, 2021. — 44 с.
32. Шевцова Г.В. Генеза української дерев'яної церкви: світовий контекст і унікальність. Харків-Київ:Видавець Олександр Савчук, 2019. 276 с
33. Яців Р. Художня культура : навч. посіб. / Р. Яців // Арт клас. — 2009. — Ч. І. — № 2 — С. 1–88.

Допоміжна

1. Айзексон В. Леонардо да Вінчі. Київ: Наш формат, 2019. 488 с.
2. Александрович В. Українське мистецтво другої половини ХУІІ століття. Історія в школах України. 2004. №6. С.50-53.
3. Александрович В. Українське мистецтво першої половини ХІХ столітт. Історія в школах України. 2005. № 8. С. 33-37.
4. Александрович В. Українське мистецтво першої половини ХУІІ століття. Історія в школах України. 2004. №4. С.44-48.
5. Александрович В. Українське мистецтво першої половини ХУІІІ століття. Історія в школах України. 2004. №7. С.43-46
6. Архітектура та образотворче мистецтво ХУІІст. Всесвітня література та культура в навчальних закладах України. 2004. №7. С.13-14.
7. Бурлака В. Історія образу. Мистецтво 2000. К.: фонд підтримки візуальних досліджень, 2011 . 206 с.
8. Вінсент Ван Гог: людина і художник: до 160-річчя видатного художника /
9. підгот. Олена Подобед. Історія України. Шкільний світ. 2013. № 7. С. 8–10.
10. Гонтова Л. Історія мистецтв як культурний текст. ХХ ст. К. : Ред. загальнопед. газ., 2005. 112с.
11. Гонтова Л. Українське мистецтво. ІІ половина ХХ ст. К. : Ред. загальнопед. газ., 2005. 112 с.
12. Гончарук О. Чудові квіти людської душі. Квіткова тема у живопису
13. українського художника Михайла Жука (1883–1964). Квіти України. 2014. № 5–6. С. 23–24. Войтович, С. М. Бошко, О. Р. Ваврик [та ін.] ; за ред. І. М. Дуди. Тернопіль : Астон, 2008. 144 с.
14. Довженко Н., Забашта Р. ДОБА БРОНЗИ. Давня скульптура і пластика України. Київ: Родовід, 2009. 176с.

15. Мистецтво: терміни і поняття / С. Д. Безклубенко. Київ.: Ін-т культурології АМУ, 2008. 240 с.
16. Народне мистецтво/Національна спілка майстрів народного мистецтва України. 2001. №1-2.
17. Народне мистецтво/Національна спілка майстрів народного мистецтва України. 2001. №3-4.
18. Народне мистецтво/Національна спілка майстрів народного мистецтва України. 2002. №1-2.
19. Народне мистецтво/Національна спілка майстрів народного мистецтва України. 2002. №3-4.
20. Народне мистецтво/Національна спілка майстрів народного мистецтва України. 2003. №1-2.

Інформаційні ресурси

<http://ua.worlddocuments.org/docs/index-2276.html>

http://gendocs.ru/v1197/%D0%BB%D0%B5%D0%BA%D1%86%D0%B8%D0%B8%D0%BF%D0%BE_%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%BE%D1%80%D0%B8%D0%B8_%D0%B8%D1%81%D0%BA%D1%83%D1%81%D1%81%D1%82%D0%B2

http://www.lnu.edu.ua/faculty/pravo/uzk/lekcii_z_istorii_svitovo_ta_vitchiznyano.pdf